

Svenska folkpartiets Östersjöprogram

1. Inledning

Östersjöns, kustens och skärgårdens miljö är en fråga av hög prioritet för Svenska folkpartiet.

Den förändring i havets miljötillstånd som skett inför våra ögon är ett tecken på att miljöns toleransgräns på sina håll redan överskridits. Övergödningen av havet är fortfarande det största miljöproblemet men ett växande hot är också de ökande mängderna transporter av farliga ämnen över Östersjön. Särskilt de som lever av och verkar inom skärgårdsnäringarna känner sig hotade. Om miljöns tillstånd ytterligare försämras minskar också möjligheterna till utkomst av till exempel fiske, sommargäster och turism.

Svenska folkpartiet arbetar för att Östersjön skall återfå sin ekologiska balans. Detta kan uppnås enbart genom beslut och åtgärder på olika nivåer i samhället. Att förbättra Östersjöns miljö kräver ett långsiktigt arbete och ständig bevakning. Trots att utsläppen av näringsämnen minskat under de senaste åren har den ekologiska situationen inte märkbart förbättrats. Även om utsläppen skulle minska radikalt kommer det att ta tiotals år innan tydliga förbättringar kan noteras i miljön. Miljöförbättrande åtgärder måste utvärderas och vid behov omprövas och stärkas. Det är nödvändigt att minska på belastningen längs hela vår kust eftersom våra egna utsläpp är den största orsaken till att skärgårdens miljö försämrats. Samtidigt bör ett aktivt internationellt samarbete drivas för att alla Östersjöländer och –trafikanter kraftigt skall reducera sina utsläpp.

2. Östersjöns särdrag

Östersjön skapades då istiden tog slut för ca 10 000 år sedan. Havet är mycket ungt. Östersjöns vatten är bräckt och salthalten varierar mellan femton promille vid de danska sunden och två promille i de innersta delarna av Bottenviken och Finska viken. För många marina arter är det bräckta vattnet ett stressmoment som begränsar deras utbredning och livsmöjligheter. Östersjön är artfattigt och därmed känslig för yttre störningar. Beroendeförhållandet mellan arterna i Östersjöns ekosystem är starkt.

Östersjöns yta är ca 400 000 km² och dess tillrinningsyta är ca fyra gånger så stor. Östersjön är ett grunt hav med många trösklar som försvårar vattencirkulationen. Vattenomsättningen sker långsamt. Man har beräknat att omsättningen av hela vattenmassan räcker ca 30 år. Detta är en orsak till att koncentrationen av giftiga ämnen ackumuleras i arter som lever här. Utbredningen av syrefria botten är en följd av det långsamma vattenutbytet och de stora utsläppen. Östersjön omges av högt industrialiserade länder. Inom tillrinningsområdet bor över 90 miljoner människor. Belastningen från tätorter, jordbruk, industri och trafik är märkbar och Finska viken är den mest övergödda delen av Östersjön.

3. Miljöproblemen

3.1 Övergödning

Övergödningen förorsakas av förhöjda halter av näringsämnen, främst kväve och fosfor. Problemet uppstår när halten av dessa ämnen har stigit för högt så att den naturliga näringsämnesbalansen i havet rubbas. En följd av övergödningen av havet är en ökad produktion av mikroskopiska alger. En del av arterna är giftiga eller kan utveckla giftiga former. Algblomningar har under de senaste decennierna blivit vanligare och uppstår nu under så gott som hela den isfria delen av året, vilket är ett nytt fenomen. Till och med i isförhållanden har algblomningar observerats.

Det är svårt att veta när en algblomning uppstår, men varmt väder och svaga vindar i kombination med höga halter näringsämnen ökar riskerna. Övergödningen leder till att stora mängder döda alger och växter sjunker till botten för att brytas ner. Förbrukningen av syre är stor. Om syret tar slut börjar de döda resterna ruttna på botten varvid gifter frigörs. Fosfor börjar också lösas från bottensedimentet i syrefria förhållanden. Detta händelseförlopp kallas inre belastning. I syrefria förhållanden försvaras också naturens egen metod för att göra sig av med överloppskväve. Denna process kallas denitrifikation och innebär att kväve som varit bundet i bottensedimentet frigörs i form av kvävgas till luften.

Också produktionen av biomassa i havet har ökat som en följd av de höga halterna av näringsämnen. Frodiga trådalgs mattor täcker klippor och stenar. Vissa fiskar är känsliga för övergödningen och den ökade grumligheten som den för med sig och söker sig bort. Andra mindre känsliga arter gynnas.

Forskningsresultat visar att det effektivaste sättet att minska övergödningen är att minska både kväve- och fosforutsläppen. Det enda undantaget är Bottenviken och flodmynningarna längs kusten samt insjö-Finland, där fosfor är det ämne som begränsar tillväxten.

En tredjedel av det kväve som tillförs Östersjön är idag s.k. luftburet kväve. Den kommersiella fartygstrafiken står för hälften av detta luftburna kväve. Småbåtstrafikens andel är också stor. Detta luftburna kväve kan direkt användas som föda av de blågröna algerna.

Hela Finska viken och Skärgårdshavet är allvarligt drabbade av övergödningen medan problemen i Bottniska viken hittills är koncentrerade till kustnära områden. I Östersjöns djupvatten finns stora mängder fosfor som genom uppvälvningar kraftigt belastar Skärgårdshavet. Det enda sättet för att få ett slut på denna belastning är att fortlöpande minska på utsläppen av näringsämnen.

Enligt statsrådets principbeslut om vattenvården för åren 1998-2005 skall utsläppen från jordbruket minska med 50 % till år 2005 jämfört med utsläppsnivån år 1990. I miljöstödsprogrammet (2000-2006) ingår 91 % av jordbruken och 96 % av åkerarealen. Jordbrukets miljöstöd är indelat i en basstödsdel och en specialmiljöstödsdel. Understöd för ekologiskt jordbruk betalas ur specialmiljöstödet.

Ca 1 miljon finländare bor på områden som saknar kommunalteknik. I markanvändnings- och byggnadslagen (1999) framhålls att de diffusa utsläppen från glesbygdsbosättning bland annat skall minskas genom att styra markplaneringen på ett ändamålsenligt sätt. I lagen om vattenförsörjning och avlopp (2000) sägs bland annat att belastningen från glesbygdsbosättningen skall minska genom en förbättrad planering av vatten- och

avloppsnätet inom kommunerna. Kommunerna måste ha en plan för området som skall täckas av kommunal vattenförsörjnings- och avloppsteknik. År 2004 trädde en förordning i kraft om rening av avloppsvatten på glesbygden. Alla hus med vattenklosett skall år 2014 vara utrustade med vattenreningsteknik som uppfyller statsrådets reningskrav.

3.2 Miljögifter

Halterna av DDT och PCB har sjunkit sedan 70-talet då gifterna upptäcktes i höga halter i rovfåglar och sälar. Fortfarande är dock halten av miljögifter i Östersjöfisk högre än i världshaven. Giftiga ämnen når havet via utsläpp från båt- och landtrafik, avfallsförbränning, industri, jordbruk samt spillvatten från bosättning. Under de senaste åren har problemet med dumpade förorenade jordmassor uppdagats. Framförallt har höga tributyltennhalter (TBT) uppmätts i organismer på dumpningsområden. Denna organiska tennförening har främst använts i bottenfärger för båtar och fartyg. Höga halter av TBT har konstaterats vid Nordsjö i Helsingfors, i Sibbo och i Erstan utanför Åbo. Föroreningarna härstammar från hamn och varvs- verksamhet. Användningen av TBT-haltiga målfärger på båtar har förbjudits men fortfarande anhåller bland annat Sjöfartsverket om tillstånd att dumpa TBT-haltiga muddringsmassor i havet.

På land skulle dessa massor klassificeras som problemavfall. Västra Finlands miljötillståndsverk beviljar fortfarande dumpningstillstånd för förorenade muddringsmassor.

Halten av dioxiner är högre i Östersjöorganismer än i organismer i världshaven. Miljögifter, såsom de nyss nämnda samt flamskyddsmedel, anrikas i näringskedjorna och binds särskilt i fiskars och djurs fettvävnader. Under de senaste åren har en politisk armbrytning på EU-nivå pågått om tillåtna halter av dioxiner i fisk som säljs som föda. Livsmedelsforskare i Finland anser att Östersjöfisken innehåller så många hälsosamma substanser att de förhöjda dioxinhalterna är av mindre skada för människors hälsa än vad följderna skulle vara om fiskkonsumtionen i Finland skulle minska dramatiskt. EU har år 2005 gått med på att tillfälligt tillåta högre dioxinhalter i Östersjöfisk som används som föda.

3.3 Oljeutsläpp, fartygs- och båttrafiken

Oljetransporterna och fartygstrafiken ökar nu kraftigt och är ett växande problem för Östersjöns miljö och särskilt för Finska viken. Oljetransporterna har mångdubblats under de senaste åren. År 2010 beräknas oljetransporterna uppgå till 190 miljoner ton. Samtidigt ökar också den tvärgående passagerartrafiken över Finska viken. Riskerna för olyckor stiger i takt med de ökande transporterna.

Oljebekämpningsberedskapen samt kapaciteten att hantera spillolja i hamn är bristfälliga i alla länder som omger Finska viken. Varken Finland eller de övriga Östersjöländerna har tillräcklig beredskap för att bekämpa en stor oljeolycka. Finland har stött Estland bland annat genom att våren 2005 delta i finansieringen av ombyggnaden av ett farledsskötsel-fartyg till ett oljebekämpningsfartyg som även kan verka vintertid. Finland har även år 2004 anskaffat oljebekämpningsutrustning till St. Petersburg och Kaliningrad.

Systemen med trafikbegränsningar med isklasskrav på tonnage till hamnarna under vintern finns i Finland och Sverige men inte i Ryssland eller Estland. Utöver riskerna med potentiella oljeolyckor har man fortfarande inte fått bukt med de små oljespill som härstammar från fartygstrafiken. Olja i slagvattnet släpps medvetet ut från fartyg trots att detta är förbjudet.

År 2004 infördes en ekonomisk zon utanför Finlands kust som möjliggör ett effektivare övervakningsförfarande och myndighetskontroll av fartygens olagliga utsläpp. Länderna runt Östersjön har godkänt en Helcom-rekommendation om att inkludera en obligatorisk avfallsavgift i hamnavgiften. Samma sak ingår även i ett EU-direktiv. Avgiften måste betalas oberoende av om man lämnar ifrån sig oljehaltigt avfall eller inte. Finland godkände en lag om detta våren 2000.

Många av de förbättringar som sfp har efterlyst i tidigare Östersjöprogram beträffande oljeskyddet och trafiksäkerheten har förverkligats under de senaste åren. Bland de mest betydande förbättringarna kan följande nämnas:

- År 2004 togs farledsskötselartyget Seili i bruk som oljebekämpningsfartyg med hemmahamn i Kotka. Detta förbättrade oljebekämpningsberedskapen i östra Finska viken, där även riskerna för olyckor är störst.
- År 2004 utsågs Östersjön till ett PSSA-område av den internationella maritimorganisationen. Det gör det möjligt att tillämpa strängare regler och begränsningar för trafiken på Finska viken än på andra internationella vatten. Arbetet med att utforma reglerna pågår som bäst inom IMO.
- År 2004 tog Finland, Ryssland och Estland i bruk ett obligatoriskt rapporteringssystem för Finska viken (VTMIS-system). Trafiken kan dirigeras från land och leds i enkelriktade farleder.
- VTS-styrningssystemet har byggts längs hela vår kust och en lag om systemet godkändes våren 2005. Fartygstrafiken blir tryggare då trafikledningen kan skötas från stationer på land.
- År 2004 godkändes en ekonomisk zon längs Finlands kust. Genom detta blir det lättare för myndigheterna att övervaka miljöbrott såsom olagliga oljeutsläpp.
- I samband med budgeten för år 2005 har regeringen förbundit sig att bygga en mångfunktionell isbrytare som lämpar sig för bekämpning av olja även vintertid.
- Arbetet med att utveckla ett kunskapscentrum för oljebekämpning pågår som bäst inom miljöministeriet.

4. Vattenskyddet i Finland

Regeringen uppgjorde år 2002 ett Östersjöprogram med målsättningen att återställa Östersjöns ekologiska balans. I programmet betonas åtgärder för att bekämpa eutrofieringen. Andra viktiga tyngdpunkter är att minska riskerna av miljöfarliga ämnen, att minska skadorna som uppkommer av bruket av naturresurser, att bevara Östersjöns biologiska mångfald och att förbättra miljömedvetenheten, forskningen och utvecklingsarbetet rörande Östersjöns miljö.

En uppskattad kostnad för att genomföra programmet är 300-370 miljoner euro under de kommande 10-15 åren. Bland de mest betydande åtgärderna kan nämnas deltagandet i byggnadskostnaderna för reningsverket i sydvästra St. Petersburg (10 miljoner euro), en stegvis ökning av specialmiljöstödet till jordbruket från år 2003 till år 2006 så att stödet år 2006 skulle vara 30,3 miljoner euro större per år jämfört med läget år 2002 samt åtgärder för att förbättra oljebekämpningsberedskapen. Dessutom betonas vikten av att få ner kväveutsläppen från den spridda bebyggelsen, industrin samt småbåts- och fartygstrafiken..

I programarbetet har arbetsgruppen beaktat statsrådets principbeslut om vattenvården för åren 1998-2005 och jordbrukets miljöstödsprogram. Dessutom har man fäst uppmärksamhet

vid den luftburna belastningen som härstammar från trafiken, industrin och energiproduktionen.

Regeringen bereder som bäst ett nytt vattenskyddsprogram. Det senaste sträckte sig fram till år 2005 och bedömningen av det pågår. Avsikten är att statsrådet år 2006 skall godkänna det nya vattenskyddsprogrammet i form av ett principbeslut. Programmet sträcker sig till år 2013.

Som bäst pågår också arbetet med att införa EU:s vattendirektiv i Finland. År 2009 skall statsrådet fatta ett principbeslut om vattenvårdsprogrammen och om kriterierna för den ekologiska klassificeringen. Man strävar efter att följa vår nuvarande klassificering av vattendragens miljötillstånd. Vattendirektivet förutsätter att alla vattendrag bör ha en god vattenkvalitetstatus. Om tillståndet är sämre bör åtgärder för att förbättra situationen vidtas. År 2015 bör nationalstaterna rapportera till EU om resultaten av vattendirektivet. Om förbättringar av miljötillståndet inte skett före år 2015 där vattenkvaliteten är försvagad, kräver EU en skärpt lagstiftning för att minska på belastningen.

5. Sfp:s åtgärdsprogram för att minska belastningen av Östersjön

5.1 Jord- och skogsbruket

1. Principerna för goda odlingsmetoder, bästa tillgängliga miljöteknologi och miljöpraktik bör tillämpas i jordbruket. Detta bör uppmuntras med ekonomiska styrmedel. Ett lönsamt familjelantbruk tryggar möjligheterna att satsa på miljön. Tekniska lösningar som syftar till kretsloppsanpassning där närsalter kan återföras till produktionen bör även stödas. Som riktlinjer för skogsskötsel bör tillämpas de principer som ingår i rekommendationerna "Råd i god skogsvård".
2. I det nya miljöstödsprogrammet för åren 2007-2012 bör målsättningen vara att ytterligare förstärka vattenskyddet. Därför bör lokalt förankrade miljöprogram uppgöras, som bland annat kan innehålla förslag om effektivare skyddszoner till vattendrag och om återställning av våtmarker. En större del av specialmiljöstödet bör användas för att minska urlakningen av näringsämnen från jordbruken. Miljöstödets långsiktiga finansiering bör tryggas för att kunna genomföra Östersjöprogrammet.
3. Sektoröverskridande samarbete mellan industri, kommuner och jord- och skogsbruk bör möjliggöras. Kväve- och fosforreduktion inom till exempel industrin är 10–100 gånger dyrare per ton än åtgärder inom jordbruket. Därför borde dyra investeringar med liten effekt inom industri- och kommunsektorn i stället kunna överföras som investeringar inom jordbruket i form av våtmarker och sedimentationsdammar om större reduktioner kan åstadkommas till väsentligt lägre kostnader inom samma avrinningsområde.
4. Miljöupplysnings- och rådgivningsverksamheten både inom jord- och skogsbruket kräver fortsatt stöd. För detta ändamål bör anslag i statsbudgeten reserveras.
5. Produktionshöjande gödsling av skogsmark i södra Finland bör inte utföras som standardåtgärd. Skogsgödsling koncentreras till åtgärder för att vitalisera skogsbestånd med tydliga brister i näringsbalansen. På vattensjuka områden samt i omedelbar närhet av bäckar, källor, åar och andra vattendrag bör gödsling helt undvikas. Gödselmedel sprids ut under den snöfria tiden, då urlakningen är mindre.

6. Dikningsåtgärder i skogen bör i allmänhet begränsas till underhåll av tidigare dikade områden. Magra torvmarker och dikningsprojekt där dikningen inte klart har ökat trädbeståndets tillväxt bör inte dikas i projekt för iståndsättningsdikning. De bör få återgå till naturtillstånd och fungera som buffertområden för vattenhushållningen och som översvämningsskydd. Flera skogsägares samarbete över fastighetsgränserna vid iståndsättning av dikade skogsområden ger bättre möjligheter till en helhetsplanering av vattenvården. Skogsdiken som mynnar direkt ut i vattendrag bör inte tillåtas, i synnerhet inte inom alunjordbältet i Österbotten.
7. För att motverka bortspolningen av näringsämnen, fasta partiklar och humus utförs vattenvårdsåtgärder vid dikning. Slamgropar och fördjupningar i diken minskar bortspolningen av fasta partiklar från enskilda diken och dikesnät. Då terrängförhållanden så medger kan markens ytskikt hjälp av översilningsområden användas som ett effektivt filter.
8. Vid skogsförnyelse intill vattendrag och stränder bör skyddszoner i form av skogsväxtlighet bevaras. De fungerar som buffertzoner och förhindrar erosion och näringsämnesurlakning och är viktiga med tanke på den biologiska mångfalden.

5.2 Behandling av avloppsvatten

1. En kvävereducering på minst 70 % bör införas vid alla avloppsreningsverk med kusten med undantag av Bottenviken där kväve inte är det tillväxtbegränsande ämnet. Förutom för tätorterna bör kvävereducering även införas i industrianläggningar där kväveutsläppen utgör en viktig belastning.
2. Där kommunal vattenförsörjning tas i bruk måste också det kommunala avloppsnätet och avloppsreningen byggas ut eller sådan teknik utnyttjas som förhindrar utsläpp av avloppsvatten till vattendrag. Regeringen bör verka för att tillräckliga anslag för en utbyggnad av regionalt viktiga avloppsnät reserveras i statsbudgeten.
3. Finlands Miljöcentral bör i samarbete med kommunerna förbättra informationsspridningen om miljövänlig, småskalig vattenreningsteknik som uppfyller de krav som ställs i förordningen om avloppsvattenrening på glesbygden. Teknik som bygger på biologisk rening där näringsämnena återgår till kretsloppet bör utvecklas. En förutsättning är att användningen av miljöskadliga ämnen i hushållen minimeras.
4. Inverkan av avstjälningsplatsers lakvatten bör utredas och åtgärder vidtas för att förhindra spridningen av näringsämnen och giftiga substanser. Stor noggrannhet och miljöhänsyn bör fästas vid behandlingen av en avstjälningsplats som stängs. Metangasen bör utnyttjas i energiproduktionen där det är möjligt.

5.3 Naturresurser och fiskodlingsverksamhet

1. Ett fortsatt traditionellt yrkesfiske skall uppmuntras och möjliggöras. Marknadsföringen av den inhemska vilda fisken bör aktiveras och en förbättring av kedjan från fiskaren till konsumenten bör utvecklas. Särskild uppmärksamhet måste fästas vid hotade fiskarters

fortlevnad. Ett optimalt fiske innebär samtidigt ett uttag av fosfor samt en sänkning av den interna belastningen.

2. Då gamla fiskodlingstillstånd förnyas eller nya fiskodlingstillstånd beviljas bör utnyttjandet av bästa tillgängliga teknik och miljöpraktik ställas som krav. I samband med tillståndsbehandlingen bör en bedömning av miljökonsekvenserna göras. Slaktrester samt slammet bör tillvaratas och energiinnehållet bör utnyttjas i lämpliga anläggningar. För att fiskodlingsverksamhet skall kunna tillåtas i framtiden måste bästa möjliga teknik som tillåter lönsam familjebaserad fiskodling utvecklas och understödjas. Jord- och skogsbruksministeriet bör införa ett stödsystem för att täcka en del av de investeringskostnader som uppstår vid övergången till miljövänligare anläggningar och som underlättar och uppmuntrar till detta.
3. Stor uppmärksamhet bör fästas vid minskning av dioxin-, TBT- och andra miljögiftutsläpp i Östersjöområdet. Åtgärder bör vidtas för att återställa de områden som förgiftats av dumpade, förorenade muddringsmassor som härstammar från hamnar, varv och annan miljöbelastande verksamhet. Förorenade muddringsmassor och förorenade jordmassor från land får inte dumpas i havet. Samma behandlingskrav bör gälla för förorenade jord- och bottenmassor på land och i havet. Havet får inte vara en avfallsplats för förorenade massor. Saneringen av gamla deponier till havs bör övervägas från fall till fall.
4. En helhetsplan över kusten bör uppgöras för att förhindra ett överstort utnyttjande av naturresurser, såsom sand och grus. Exploatering som kan medföra förändringar i strömningsförhållanden och förorsaka omfattande ekologiska skador bör inte tillåtas. Viktiga fiskelekplatser bör beaktas då tillstånd för grus- och sandtag till havs behandlas.
5. Finland skall verka för att EU också i fortsättningen tillåter försäljningen av Östersjöfisk, såsom strömming och lax, som föda. Informationen om Östersjöfiskens positiva inverkan på hälsan bör förtydligas. Allmänheten och yrkesfiskarna bör få pålitlig information om de kustområden som på grund av höga gifthalter är olämpliga som fiskevatten. En kartläggning över botten och miljöskadliga dumpningar samt förorenade bottenområden längs hela kusten bör omgående uppgöras.
6. Yrkesfiskarna bör erhålla ersättning för skador på fiskeredskap förorsakade av sälar samt utebliven fångst på grund av sälskador. Staten bör stöda forskningen, ibruktagandet och utvecklandet av sälsäkra fiskebragder.

5.4 Oljetransporter och fartygs- och båttrafiken

1. Sjöfartens internationella prägel gör att bestämmelser måste utarbetas på internationell nivå för att ha genomslagskraft. Stränga internationella säkerhetsregler bör bringas i kraft för fartygstransporter av olja och annan miljöfarlig last.
  - Alla oljetankers som trafikerar på Östersjön bör vara försedda med dubbel botten och dubbla skrov och under vintern borde isklassförstärkt tanktonnage användas. IMO:s tidtabell om att kravet på dubbelt skrov införs senast år 2015 är för långsam.
  - De flesta olyckor sker då sikten är dålig och vinden hård. Ett fartyg med miljöfarlig last skall inte tillåtas lämna hamnen om väderleken kan utgöra en risk.

- Finland bör arbeta för att obligatorisk lotsning av oljetankers och andra fartyg med miljöfarlig last tas i bruk inom Östersjön. Finland bör arbeta för att dubbelfiliga farleder införs från de danska sunden till innersta delen av östra Finska viken
  - Finland bör arbeta för att Ryssland och Estland tar i bruk samma trafikbegränsningspolitik som Finland och Sverige har och att särskilt stränga regler beträffande fartygens skick, inklusive kraven på dubbelt skrov, bör gälla fartygstrafiken.
2. Dumpat avfall från fartyg kan förorena havet på vidsträckta områden. Alla observationer och misstankar om dumpat avfall bör utan dröjsmål anmälas till myndigheter och de skyldiga bör bestraffas. Kartläggning av dumpat avfall bör göras i samarbete mellan Östersjöländerna.
  3. Finland bör i samarbete med Ryssland och Estland utveckla oljebekämpningsberedskapen och informationsutbytet för fartygstrafiken i Finska viken. Finland bör arbeta för att även Rysslands vattenområden ansluts till PSSA.
  4. Finland bör arbeta för att isbrytningen för trafiken i Östersjön beviljas EU-stöd. Fartygstrafikens särproblem i isförhållanden bör lyftas upp inom IMO och EU och bindande krav på strängare isklassificering och isbrytning bör ställas på fartygstrafiken i områden där havet isbeläggs.
  5. Fartyg med miljöfarlig last skall få trafikera endast i vissa säkra farleder.
  6. Inga nya farleder för storskalig fartygstrafik skall byggas i skärgården.
  7. Utvecklingen av miljövänligare skrov och bränslesystem för fartyg bör understödhas.
  8. Övervakningen av att lagen om obligatorisk hamnavgift följs samt förbudet att tömma oljehaltigt avloppsvatten i havet bör skärpas. Ett kundstyrt system som baserar sig på ISO 14001 borde tas i bruk så att befraktaren skulle utnyttja endast miljöcertifierade fartyg för sina frakter.
  9. Också övervakningen av utsläppen från fritidsbåttrafiken bör effektiveras. Från och med år 2005 är det förbjudet att tömma båttoaletter i havet, oberoende av båtens tekniska utrustning. Småbåtshamnarna längs kusten bör förses med fungerande och lättillgängliga mottagningsställen för spillvatten och annat avfall. Kommunerna bör se till att hamnarna är försedda med rätt avfallshanteringsutrustning. Miljöministeriet bör styra resurser till detta.
  10. Utsläppen från gamla tvåtaktsmotorer (80-90 % av alla utombordare) är betydande och dessa bör så snabbt som möjligt ersättas med nya miljövänligare motorer. Ett annat miljövänligare alternativ är att använda alkylatbensin istället för vanlig bensin. Alkylatbensinen innebär upp till 90 % mindre utsläpp av kolväten, bensen och andra hälso- och miljöskadliga ämnen jämfört med vanlig bensin. Skatten på alkylatbensinen bör sänkas för att konsumenterna skall välja detta bränsle som i dag är betydligt dyrare. Båtstationer bör genom ekonomiska incitament uppmuntras att investera i en alkylatbensinpump.

11. Fartygens tomgång i hamnarna bör begränsas. Strängare krav på minskade svaveldioxidutsläpp för fartygstrafiken i Östersjön bör införas med tanke på den sårbara skärgårdsnaturen. Bränsle med låg svavelhalt bör användas såväl i skärgården som på hav. öppet
12. Kvalitetskriterier och direktiv fastställs för hur sandblästring och annan ytbehandling av fartyg får utföras för att hindra utsläpp i miljön.
- 13 Både fartygs- och småbåtstrafiken ökar stadigt på Östersjön. För att råda bot på problemet bör fartygs- och småbåtsmotorer utrustas enligt bästa miljövänliga teknik. Det bör stadgas om maximala utsläpp av kväveoxider. Dessutom bör man uppmuntra kommunerna att ta i bruk miljöbaserade hamnavgifter.
14. Erosionen av Östersjöns stränder och botten är ett miljöproblem som förorsakas av all båt-, färje- och fartygstrafik. Genom att införa hastighetsbegränsningar för trafiken i trånga farleder och klara regler för placeringen av muddringsmassor samt ökad forskning om miljökonsekvenserna kan denna miljöolägenhet åtgärdas.

5.5 Utsläpp av kväveoxider från landtrafik, energiproduktion och industri

1. Utsläppen av övergödande kväveoxider är speciellt höga i södra Finlands tätorter. Trafiken står för de största utsläppen. Genom att befrämja kollektivtrafik och lätt trafik bör den tilltagande privatbilismen stävjas.
2. Trafikbeskattningen bör ändras så att den gynnar mindre miljöbelastande bilar, bussar och lastbilar. Trafikbeskattningen bör användas som ekonomiskt styrmedel för att utveckla trafiken och logistiken i en miljövänligare riktning.
3. Vid alla kraftverk och industrianläggningar bör bästa tillgängliga teknik tas i bruk för att minimera kväveoxidutsläppen.

5.6 Program, forskning och informationsspridning

1. Regeringens Östersjöprogram från år 2002 bör genomföras och vid behov kompletteras.
2. Ett nytt vattenskyddsprogram för åren 2006-2015 bör behandlas i regeringen under år 2006. Programmet bör sammanjämkas med EU:s vattenvårdsdirektiv. En plan för vattendrag och havsområden vilkas miljötillstånd kräver förstärkta åtgärder bör uppgöras områdesvis med det snaraste.
3. Kustkommunerna bör uppgöra lokala handlingsprogram för förbättring av havsmiljön. Sfp:s lokalavdelningar skall här vara initiativtagare. Den praktiska kunskapen om förändringarna i vattenmiljön som ackumulerats hos skärgårdsbefolkningen skall tas tillvara.
4. Statsrådet bör garantera tillräckliga medel för forskning och information om Östersjöns miljötillstånd. Operativa system innehållande ekologisk information om kustens beskaffenhet (så kallad miljöatlas med rekommendationer för miljömässigt effektiv saneringsteknik) bör utarbetas för att minimera skadorna vid sanering av oljeolyckor.

5. En ny forskningsstation för östra Finska viken bör grundas i östra Nyland. Havsmiljöforskningens tyngdpunkt är nu förlagd till Skärgårdshavet och Tvärminne. Miljöproblemen i östra Finska viken, inkluderande strålsäkerhetsfrågor samt de exceptionellt stora utsläppen och därav följande förändringar i miljön, utgör en tillräcklig grund för en forskningsstation i detta område.

5.7 Internationellt samarbete

1. Finland bör satsa på såväl bilaterala projekt med Ryssland och Estland som nordiska samarbetsprojekt och dela med sig av både kunnande och teknisk utrustning. I Ryssland är det av största vikt att behandlingen av kommunala och industriella avloppsvatten, avloppsvatten från lantbrukssektorn samt farligt avloppsvatten i St. Petersburgsområdet förbättras drastiskt. Finlands ekonomiska insatser i närområdessamarbetet bör bibehållas.
2. Finland bör verka för att internationella medel styrs till miljöförbättrande projekt i Östersjöländerna, och att fler länder bidrar till finansieringen. Finland bör fortsättningsvis poängtera miljöfrågorna i utvecklingen av EU:s nordliga dimension.
3. Östersjöländerna bör förbinda sig till att uppgöra internationella miljökonsekvensbedömningar för stora projekt, såsom olje- och kolhamnar, gasledningar, tunnlar och broar, som kan påverka miljön i de övriga Östersjöländerna.
4. EU bör förutsätta att de nya medlemsländerna så fort som möjligt uppfyller gemenskapens miljöförpliktelser. Samma målsättning bör ställas på EU:s samarbetsavtal med Ryssland, Vitryssland och Ukraina.
5. Finland bör vara en aktiv part i Nordiska ministerrådet och i Helcom-samarbetet. Helcoms roll och beslut bör få en större politisk förankring och tyngd. Det är viktigt att alla länder i Östersjöns tillrinningsområden, även Vitryssland och Ukraina, är inkluderade i Helcoms arbete.